

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

21 юни 2012 година*

„Директива 2003/88/ЕО — Организация на работното време — Право на платен годишен отпуск — Отпуск по болест — Годишен отпуск, който съвпада с отпуск по болест — Право на ползване на платения годишен отпуск през друг период“

По дело С-78/11

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Tribunal Supremo (Испания) с акт от 26 януари 2011 г., постъпил в Съда на 22 февруари 2011 г., в рамките на производство по дело

Asociación Nacional de Grandes Empresas de Distribución (ANGED)

срещу

Federación de Asociaciones Sindicales (FASGA),

Federación de Trabajadores Independientes de Comercio (Fetico),

Federación Estatal de Trabajadores de Comercio, Hostelería, Turismo y Juego de UGT,

Federación de Comercio, Hostelería y Turismo de CC.OO.,

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: г-н М. Safjan, председател на състав, г-н М. Ilešič и г-н Е. Levits (докладчик),
съдии,

генерален адвокат: г-жа V. Trstenjak,

секретар: г-жа М. Ferreira, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 29 март 2012 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за Federación de Asociaciones Sindicales (FASGA), от J. Caballero Ramos, abogado,

— за Federación Estatal de Trabajadores de Comercio, Hostelería, Turismo y Juego de UGT, от J. Jiménez de Eugenio, abogado,

* Език на производството: испански.

- за Federación de Comercio, Hostelería y Turismo de CC.OO., от A. Martín Aguado и J. Jiménez de Eugenio, abogados,
- за испанското правителство, от г-н A. Rubio González, в качеството на представител,
- за италианското правителство, от г-жа G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от г-н G. Palatiello, avvocato dello Stato,
- за Европейската комисия, от г-жа S. Pardo Quintillán и г-н M. van Beek, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 7, параграф 1 от Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 ноември 2003 година относно някои аспекти на организацията на работното време (ОВ L 299, стр. 9; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 3, наричана по-нататък „Директива 2003/88“).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Asociación Nacional de Grandes Empresas de Distribución (наричана по-нататък „ANGED“), от една страна, и Federación de Asociaciones Sindicales (FASGA), Federación de Trabajadores Independientes de Comercio (Fetico), Federación Estatal de Trabajadores de Comercio, Hostelería, Turismo y Juego de UGT и Federación de Comercio, Hostelería y Turismo de CC.OO. (наричани по-нататък „FASGA и др.“) — синдикати, представляващи работници, от друга страна, по повод на подадена от тези синдикати колективна жалба, с която се иска признаване на правото на някои работници да ползват своя платен годишен отпуск дори когато същият съвпада с периоди на отсъствие поради временна неработоспособност.

Правна уредба

Правна уредба на Съюза

- 3 Член 1 от Директива 2003/88, озаглавен „Предмет и приложно поле“, гласи:
 1. Настоящата директива определя минималните изисквания за безопасност и здраве при организацията на работното време.2.Настоящата директива се прилага за:
 - а) минималната продължителност на [...] годишния отпуск [...]
[...].“
- 4 Член 7 от посочената директива, озаглавен „Годишен отпуск“, предвижда:

„1. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че всеки работник има право на платен годишен отпуск от най-малко четири седмици в съответствие с условията за придобиване на право и предоставяне на такъв отпуск, предвидени от националното законодателство и/или практика.

2. Минималният период за платен годишен отпуск не може да се замества с финансово обезщетение, освен при прекратяване на трудовото правоотношение“.

- 5 Член 17 от Директива 2003/88 предвижда държавите членки да могат да дерогират определени нейни разпоредби. Не се допуска дерогирание на член 7 от Директивата.

Национална правна уредба

- 6 Кралски законодателен декрет № 1/1995 за одобряване на преработения текст на Закона относно статута на работниците (Real Decreto Legislativo 1/1995, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Estatuto de los Trabajadores) от 24 март 1995 г. (BOE № 75 от 29 март 1995 г., стр. 9654), изменен с Устройствен закон 3/2007 за действителното равенство между жените и мъжете (Ley orgánica 3/2007 para la igualdad efectiva de mujeres y hombres) от 22 март 2007 г. (BOE № 71 от 23 март 2007 г., стр. 12611, наричан по-нататък „статутът“), урежда по-специално материята, свързана с платения годишен отпуск и с временната неработоспособност.
- 7 Член 38 от статута разпорежда:

„1. Периодът на платен годишен отпуск, който не може да се замества с финансово обезщетение, е договореният с колективен или индивидуален трудов договор. Неговата продължителност не може в никакъв случай да бъде по-малка от тридесет календарни дни.

2. Периодът или периодите, през който/които отпускът може да се ползва, се определя/определят по взаимно съгласие между работодателя и работника съгласно предвиденото евентуално в колективните трудови договори за годишното планиране на отпуските.

В случай на несъгласие между страните компетентната юрисдикция определя датата, от която ще се ползва отпускът, и нейното решение не подлежи на обжалване. Производството е бързо и делото се разглежда с предимство.

3. Графикът за отпуските се определя във всяко предприятие. Работникът трябва да знае отнасящите се до него дати най-малко два месеца преди началото на отпуска.

Когато периодът на отпуск, определен в посочения в предходната алинея график за отпуските в предприятието, съвпада с период на временна неработоспособност поради бременност, раждане или кърмене, или с период на спиране на действието на трудовия договор, предвиден в член 48, параграф 4 от този закон, заинтересованото лице има право да ползва отпуска си в период от време, различен от периода на временната неработоспособност или на ползването на отпуск, който му е предоставен в приложение на тази разпоредба, след изтичането на периода на спиране, дори ако съответната календарна година вече е приключила“.

- 8 Член 37 от колективния договор за универсалните магазини за периода 2009—2010 г. съдържа разпоредба, аналогична на тази на член 38, последен параграф от статута.
- 9 Член 48, параграф 4 от статута урежда случаите на спиране на трудовия договор при раждане или кърмене, смърт на майката след раждането, преждевременно раждане, хоспитализация на новородено дете, осиновяване или настаняване на дете в приемно семейство.

Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос

- 10 С отделни жалби, които са съединени, FASGA и др. започват производство по уреждане на колективен спор с цел да се установи, че работниците, за които се прилага колективният трудов договор за универсалните магазини за периода 2009—2010 г., имат право да ползват своя платен годишен отпуск дори когато същият съвпада с периоди на отпуск поради неработоспособност.

- 11 ANGED счита, че работниците, които се намират в състояние на временна неработоспособност преди започването на ползването на предварително определения период на отпуск или през този период, нямат право да ползват отпуска си след края на временната неработоспособност, освен в случаи, изрично посочени в колективния трудов договор, а именно в случаите, предвидени в член 48, параграф 4 от статута.
- 12 С решение от 23 ноември 2009 г. Audiencia Nacional уважава изцяло жалбите на FASGA и др.
- 13 ANGED подава касационна жалба срещу това решение пред Tribunal Supremo
- 14 Tribunal Supremo се позовава на практиката на Съда, но все пак счита за необходимо, доколкото касационната жалба се отнася до случаите, в които неработоспособността настъпва след началото на периода на платения годишен отпуск, да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Допуска ли член 7, параграф 1 от Директива 2003/88 [...] тълкуване на национална правна уредба, което не позволява прекъсване на отпуска с цел пълният отпуск — или остатъкът от него — да се ползва по-късно, ако по време на този отпуск настъпи временна неработоспособност?“.

По преюдициалния въпрос

- 15 С въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 7, параграф 1 от Директива 2003/88 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национални разпоредби, които предвиждат, че работник, намиращ се в положение на неработоспособност, настъпила през периода на платения му годишен отпуск, няма право да ползва по-късно платения годишен отпуск, който съвпада с периода на неработоспособност.
- 16 В това отношение следва, на първо място, да се напомни, че съгласно постоянната съдебна практика правото на платен годишен отпуск на всеки работник трябва да бъде считано за особено важен принцип на социалното право на Съюза, който не може да бъде дерогиран и чието прилагане от компетентните национални органи може да бъде осъществено само в рамките, изрично посочени от самата Директива 93/104/ЕО на Съвета от 23 ноември 1993 година относно някои аспекти на организацията на работното време (ОВ L 307, стр. 18), кодифицирана с Директива 2003/88 (Решение от 22 ноември 2011 г. по дело KHS, C-214/10, Сборник, стр. I-11757, точка 23 и цитираната съдебна практика).
- 17 На второ място, следва да се отбележи, че като принцип на социалното право на Съюза правото на платен годишен отпуск не само е от особена важност, но и е изрично установено в член 31, параграф 2 от Хартата на основните права на Европейския съюз, на която член 6, параграф 1 ДЕС придава същата правна сила като тази на Договорите (Решение по дело KHS, посочено по-горе, точка 37 и Решение от 3 май 2012 г. по дело Neidel, C-337/10, точка 40).
- 18 На трето място, правото на платен годишен отпуск не може да се тълкува ограничително (вж. Решение от 22 април 2010 г. по дело Zentralbetriebsrat der Landeskrankenhäuser Tirols, C-486/08, Сборник, стр. I-3527, точка 29).
- 19 Освен това безспорно целта на правото на платен годишен отпуск е да позволи на работника да си почине и да разполага с период на отдих и свободно време. По това тази цел се различава от целта на правото на отпуск по болест. Последният се предоставя на работника, за да може той да се възстанови от заболяване, което води до неработоспособност (вж. Решение от 10 септември 2009 г. по дело Vicente Pereda, C-277/08, Сборник, стр. I-8405, точка 21).

- 20 В този смисъл Съдът вече е постановил, че именно от целта на правото на платен годишен отпуск следва, че работник, който е в отпуск по болест през предварително определен период на годишен отпуск, по свое искане и за да може действително да се ползва от годишния си отпуск, има право да ползва същия в период от време, различен от този, който съвпада с периода на отпуска по болест (вж. Решение по дело Vicente Pereda, посочено по-горе, точка 22).
- 21 Видно от посочената по-горе съдебна практика, която се отнася до работник, намиращ се в положение на неработоспособност преди започването на периода на платен годишен отпуск, моментът на настъпването на тази неработоспособност е без значение. Следователно работникът има право да ползва по-късно платения си годишен отпуск, който съвпада с период на отпуск по болест, при това независимо от момента на настъпване на неработоспособността.
- 22 Всъщност предоставянето на това право на работника само при условие че към момента на започване на периода на платен годишен отпуск той вече се е намирал в положение на неработоспособност, би довело до несигурност и би противоречало на посочената в точка 19 от настоящото решение цел на платения годишен отпуск.
- 23 В този контекст Съдът вече е постановил, че новият период на годишен отпуск, който съответства на продължителността на застъпването на първоначално определения период на годишен отпуск с отпуска по болест и който работникът има право да ползва след възстановяването си, при необходимост може да се определи извън референтния период за съответния годишен отпуск (вж. в този смисъл Решение по дело Vicente Pereda, точка 23 и диспозитива на решението).
- 24 С оглед на всички изложени по-горе съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 7, параграф 1 от Директива 2003/88 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национални разпоредби, които предвиждат, че работник, намиращ се в положение на неработоспособност, настъпила през периода на платения му годишен отпуск, няма право да ползва по-късно този годишен отпуск, който съвпада с периода на неработоспособност.

По съдебните разноски

- 25 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

Член 7, параграф 1 от Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 ноември 2003 година относно някои аспекти на организацията на работното време трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национални разпоредби, които предвиждат, че работник, намиращ се в положение на неработоспособност, настъпила през периода на платения му годишен отпуск, няма право да ползва по-късно този годишен отпуск, който съвпада с периода на неработоспособност.

Подписи